

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Mgr. Ing. Petra Šuránka a JUDr. Věry Šimůnkové ve věci žalobce **M. F.**, bytem x, zastoupeného Mgr. Lukášem Trojanem, advokátem ve společnosti KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o. se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4, proti žalovanému **Krajskému ředitelství policie Středočeského kraje**, se sídlem Na Baních 1535, 156 00 Praha 5 - Zbraslav, o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu žalovaného spočívajícímu ve výzvě k podrobení se identifikačním úkonům podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“),

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu třetího zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou dne 17. 6. 2015 domáhá ochrany proti nezákonnému zásahu žalovaného, který spatřuje v postupu žalovaného směřujícím k tomu, aby se žalobce podrobil provedení identifikačních úkonů dle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o Policii ČR v návaznosti na usnesení žalovaného ze dne 13. 1. 2015, č. j. KRPS-33751-467/TČ-2011-010082, jímž bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro pokračující zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1 a odst. 5 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník“) zčásti dokonaný, zčásti ve stádiu pokusu, jež se měl dopustit jako člen organizované zločinecké skupiny podle § 129 trestního

zákoníku tím, že v devíti různých případech ve spolupráci s dalšími třemi spolupachateli prostřednictvím za tímto účelem založených obchodních společností F. B. G. s.r.o. a F. & E. C. s.r.o. vyhledávali osoby ve finanční tísní ohrožené exekucí, pod záminkou vyřešení finančních problémů jim nabídli krátkodobou finanční půjčku a následně tyto osoby dostali do situace, kdy nemohly splácet své závazky, díky čemuž obvinění získávali finanční prospěch v podobě smluvních pokut, poplatků a především výnosu z prodeje nemovitostí poškozených. Žalobce byl konkrétně vyzván výzvou žalovaného ze dne 27. 5. 2015, č. j. KRPS-33751-582/TČ-2011-010082, aby se dne 10. 6. 2015 v 9:00 hodin dostavil k provedení identifikačních úkonů, z tohoto termínu se však podáním ze dne 9. 6. 2015 omluvil a současně proti požadavku na provedení identifikačních údajů vznesl námitku. Na telefonický dotaz mu bylo sděleno, že identifikační úkony budou spočívat v odběru otisků prstů, buklálních stěrů za účelem získání a následného uchování vzorku DNA žalobce a v jeho fotografování a že takto je policejní orgán povinen postupovat na základě neveřejného pokynu policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech, ze dne 3. 12. 2013.

Žalobce považuje případné provedení identifikačních úkonů i postup policejního orgánu k tomu směřující za nezákonný zásah, proti němuž nemá možnost se bránit jinak, než podáním této žaloby. Podotýká, že zasláním vyrozumění vznikla žalobci povinnost dostavit se k žalovanému a podrobit se identifikačním úkonům, jinak by žalobci hrozilo předvedení či překonání jeho odporu podle ustanovení § 65 odst. 2 a 3 zákona o Policii ČR. Uvádí též, že z dosavadního chování žalovaného neplyne, že by hodlal od provedení identifikačních úkonů ustoupit a že by tedy zásah byl ukončen. Skutečnost, že ochranu v tomto případě poskytují soudy ve správním soudnictví, dokládá odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 23. 11. 2011, č. j. 6 Aps 3/2011-63, publikovaný pod č. 2603/2012 Sb. NSS, a na usnesení Ústavního soudu ČR (dále jen „ÚS“) ze dne 4. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3721/12, ze dne 1. 7. 2014, sp. zn. IV. ÚS 1202/14 a ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, publikované ve Sb. n. u., sv. 7, str. 70. Ze závěrů citované judikatury navíc plyne, že postup žalovaného je zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.

V žalobě je odkázáno na ustanovení § 11 písm. c) zákona o Policii ČR, podle kterého je policista povinen postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem. Podle žalobce je zřejmé, že účelem identifikačních úkonů je případná budoucí identifikace při recidivě pachatele takových trestných činů, u nichž lze identifikaci dle biologických vzorků či otisků prstů předpokládat a skutečně využít, což se týká především pachatelů závažné násilné trestné činnosti. Naplnění tohoto účelu však nelze očekávat u žalobce vzhledem k charakteru údajné trestné činnosti popsané v usnesení o zahájení jeho trestního stíhání, u níž pachatele fakticky nelze usvědčovat otisky prstů či vzorky DNA odebranými na místě činu. S ohledem na uvedené není provedení identifikačních údajů v případě žalobce úkonem nezbytným k dosažení účelu, který je předmětným úkonem sledován, tedy jde o úkon nepřiměřený a tedy odporující ustanovení § 11 písm. c) zákona o Policii ČR.

Vedle toho žalobce poukazuje na to, že odběr otisků prstů a zejména biologických vzorků (DNA), podle nichž může být žalobce identifikován, a to včetně mnoha zcela osobních informací v DNA obsažených, je neodůvodněným a přitom podstatným zásahem do jeho soukromí, který koliduje se zárukami danými čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění pozdějších protokolů, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb. (dále jen Úmluva“). Poukázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ze dne 4. 12. 2008 ve věci *S. a Marper proti Spojenému království* (stížnosti č. 30562/04

a 30566/04), v němž ESLP ve vztahu k praxi v Anglii a Walesu uvedl, že „ochrana, kterou poskytuje čl. 8 Úmluvy, by byla nepřijatelně oslabena, pokud by použití moderních vědeckých technik v systému trestního soudnictví bylo povoleno za jakoukoliv cenu a bez pečlivého vyvážení potenciálních výhod extenzivního použití těchto technik a důležitých zájmů soukromého života. (...) Soud shledal, že obecný a nerozlišující charakter pravomoci uchovávat otisky prstů, buněčné vzorky a profily DNA osob podezřelých, které nebyly odsouzeny za spáchání trestných činů, aplikovaný v případě stěžovatelů nedokáže nastolit přiměřenou rovnováhu mezi vzájemně si konkurujícími veřejnými a soukromými zájmy a že žalovaný stát v tomto ohledu překročil přijatelný rámec diskreční pravomoci.“ Česká právní úprava provádění identifikačních úkonů je podle žalobce obdobná právní úpravě Velké Británie vzhledem k možnosti odběru vzorků dle volné úvahy Policie ČR bez ohledu na závažnost a charakter údajné trestné činnosti a osobu obviněného a vzhledem k velmi omezené možnosti domáhat se odstranění vzorků z příslušné databáze. Oprávnění Policie ČR podle § 65 zákona o Policii ČR považuje žalobce za zcela nepřiměřeně široké a toto ustanovení je podle něj buď v rozporu s čl. 8 Úmluvy a s ústavním pořádkem, anebo jej nelze vykládat izolovaně jako neomezenou možnost Policie ČR provádět identifikační úkony vůči jakémukoliv obviněnému z úmyslného trestného činu bez ohledu na závažnost a povahu takového činu a je nutné přistupovat k jeho aplikaci jen v případech, kdy lze očekávat skutečnou využitelnost odebraných vzorků. K tomu však v tomto případě nedošlo, protože žalovaný tyto důvody vůbec neposuzoval a žalobce pouze odkázal na svou povinnost takový úkon vykonat podle pokynu policejního prezidenta č. 250/2013. V této souvislosti žalobce namítá, že do jeho práv může být zasahováno pouze na základě a v mezích zákona, který v dané věci provedení identifikačních úkonů neumožňuje. Povinnost vymezená podzákonným předpisem, za nějž žalobce pokyn policejního prezidenta označuje, provedení identifikačních úkonů odůvodnit nemůže. Tento pokyn je navíc v rozporu se zásadami právního státu nevěřejný, takže se s ním žalobce ani nemůže seznámit.

Konečně žalobce zmiňuje zcela nedostatečnou právní úpravu nakládání s odebranými vzorky, jež není obsažena v zákoně, ale pouze v neveřejných vnitřních pokynech Policie ČR, v důsledku čehož žalobce nemá jakoukoliv možnost zjistit, jak bude se vzorky nesoucími citlivé informace o jeho osobě nakládáno, které osoby a za jakých podmínek k nim budou mít přístup, jakým způsobem mohou být využity atd. Odběrem a zcela netransparentním nakládáním se vzorky by tak žalobci zjevně vznikla další závažná újma na jeho osobnostních právech. S ohledem na uvedené tedy žalobce navrhl, aby soud vyslovil nezákonnost postupu směřujícího k realizaci identifikačních úkonů proti žalobci v trestním řízení vedeném pod č. j. KRPS-33751-467/TČ-2011-010082 a uložil žalovanému se těchto úkonů v souvislosti se zmíněným trestním řízením vůči žalobci zdržet. Pro případ, že by před rozhodnutím soudu byly identifikační úkony provedeny, žalobce navrhl, aby soud vyslovil nezákonnost jejich provedení a uložil žalovanému do 3 dnů od právní moci rozsudku zlikvidovat veškeré vzorky a osobní údaje získané od žalobce v souvislosti s provedením těchto identifikačních úkonů. Žalobce současně žalobu doprovodil návrhem na vydání předběžného opatření, jemuž však nebylo soudem vyhověno.

Žalovaný ve svém vyjádření upřesnil, že na telefonický dotaz žalobci sdělil, že se bude jednat o odběr otisků prstů, odběr slin k stanovení profilu DNA, pořízení fotografie digitálním fotoaparátem a pořízení dvou fotografií na barevný film ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 písm. a) zákona o Policii ČR a neveřejného pokynu policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech, ze dne 3. 12. 2013. Žalovaný namítl, že jeho postup je zcela legální a odpovídá právům a povinnostem policejního orgánu v demokratické společnosti.

Identifikační úkony činí podle zásady oficiality, která je činnosti Policie ČR vlastní a podle níž musí z vlastní iniciativy činit vše pro naplnění účelu trestního řízení v každé projednávané trestní věci. Jakmile jsou dány zákonné podmínky pro provedení určitého procesního úkonu, je žalovaný zásadně povinen jej provést a nemůže od něj upustit např. pro jeho domnělou neúčelnost nebo proto, že si jeho provedení účastníci nepřejí. Postup žalovaného neodporuje českému právnímu řádu ani Úmluvě, neboť ten postupuje při provádění identifikačních úkonů na základě zákona a ve společenském zájmu. Žalobce je s ohledem na vedené trestní řízení kriminálně objektivně rizikovou osobou a s ohledem na uvedené proto nelze tvrdit, že by bylo neúměrně zasahováno do jeho základních práv a svobod. Identifikační úkony přitom nejsou spojeny s žádným nebo jen s nepatrným zásahem do fyzické integrity žalobce, jak potvrzuje bohatá judikatura ÚS a ESLP. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

Žalobce v replice namítl, že žalovaný zcela nepřipadně směšuje povahu činnosti policejního orgánu při provádění identifikačních úkonů s činností policejního orgánu jako orgánu činného v trestním řízení. Při provádění identifikačních úkonů totiž policejní orgán plní úkoly v oblasti veřejné správy tím, že vytváří a spravuje databázi údajů použitelných pro pátrání po trestné činnosti a její potírání; neobstarává důkazy pro objasnění trestní věci, ve které je žalobce obviněn. Identifikační úkony nijak nevedou k naplnění účelu trestního řízení proti žalobci. Argumentace zásadou oficiality ve smyslu zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“) a povinností policejního orgánu identifikační úkony provést je proto zcela mylná, takovou povinnost policejního orgánu nelze dovodit. S tím souvisí i to, že § 65 zákona o Policii ČR neobsahuje žádné konkrétní podmínky, za kterých je nezbytné tyto úkony provést, jak by se mohlo zdát z vyjádření žalovaného. Naopak policejní orgán identifikační úkony provést může – je mu tedy v této oblasti svěřeno správní uvážení, při němž musí důsledně zvažovat, zda je provedení těchto úkonů na místě a zda tím lze dosáhnout sledovaného účelu. Policejní orgán tedy musí postupovat tak, aby nevybočil z principu přiměřenosti zakotveného v § 11 písm. c) zákona o Policii ČR. To, že se tak v posuzované věci nestalo, je z okolností případu naprosto evidentní a jasně to vyplývá i z vyjádření žalovaného, který přistoupil, resp. hodlá přistoupit k realizaci identifikačních úkonů zcela automaticky, aniž by činil jakékoliv uvážení předpokládané ustanovením § 65 zákona o Policii ČR.

Také pokud žalovaný označuje žalobce jako „z hlediska kriminálního objektivně rizikovou osobu“, zjevně nerespektuje ústavní zásadu presumpce neviny. Ve fázi přípravného jednání musí policejní orgán k žalobci přistupovat jako ke zcela bezúhonnému, a to i při posuzování, zda je nezbytné a účelné se žalobcem provést identifikační úkony podle § 65 zákona o Policii ČR. Toho však žalovaný zjevně schopen není, když podle svého vyjádření na žalobce, který nemá jediný záznam v trestním rejstříku, nahlíží spíše jako na odsouzeného potenciálního recidivistu. Žalovaný navíc zcela pomíjí povahu trestního obvinění, které není násilnou trestnou činností, kde by odebrání vzorků bylo v právním státě odůvodnitelné.

Jako přílohu vyjádření žalovaný zaslal listiny související s předmětem řízení, jež soud pro účely tohoto řízení považuje v jejich souhrnu za správní spis. První listinou je usnesení žalovaného ze dne 13. 1. 2015, č. j. KRPS-33751-467/TČ-2011-010082, jímž bylo podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání žalobce pro shora popsany pokračující zvláště závažný zločin podvodu. Podle kopií doručenek bylo žalobci doručeno dne 2. 2. 2015. Dále byl předložen přípis žalovaného ze dne 27. 5. 2015, č. j. KRPS-33751-582/TČ-2011-010082, jímž byl žalobce vyzván, aby se dne 10. 6. 2015 v 9:00 dostavil k žalovanému za účelem provedení identifikačních úkonů. Přípis byl dle kopie doručanky žalobci doručen dne 3. 6. 2015. Následuje omluva (z důvodu pracovního vyčerpání) a námitka proti provedení

identifikačních úkonů sepsaná zástupcem žalobce dne 9. 6. 2015, v níž je (stručněji) argumentováno shodně jako v podané žalobě, navíc je poukazováno na zásadu zákazu nucení k sebeobviňování a je žádáno, aby žalovaný znovu zvážil provedení identifikačních úkonů a od jejich provedení pro jejich nezákonnost a nepřipustnost ustoupil.

V průběhu jednání žalobce uvedl, že doposud žalovaný s ohledem na výměnu vyšetřovatele k provedení identifikačních úkonů nepřistoupil. K věci samé pak žalobce doplnil argumentaci o odkaz na aktuálně předložený návrh zákona o DNA, který počítá se zásadním omezením rozsahu uchovávání vzorků a profilů DNA, které by se mělo dotýkat pouze závažných trestných činů.

Poté, co soud ověřil, že žaloba je včasná a žalobce nemá k dispozici jiný prostředek ochrany (§ 85 s. ř. s.), přičemž věc spadá v souladu se shora uvedenou judikaturou do pravomoci správních soudů, přistoupil k posouzení věci samé. Žalobu i přes oprávněnost řady v ní obsažených námitek však posoudil jako nedůvodnou.

Podle § 65 zákona o Policii ČR může policie při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u

a) osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření ¹⁸⁾ pro spáchání takového trestného činu,

b) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu,

c) osoby, již bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence, nebo

d) osoby nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena,

snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení (odst. 1). Nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity (odst. 2). Nelze-li úkon podle odstavce 1 provést na místě, je policista oprávněn osobu předvést k jeho provedení. Po provedení úkonu policista osobu propustí (odst. 3). O provedených úkonech sepíše policista úřední záznam (odst. 4). Policie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti (odst. 5).

Podle § 11 zákona o Policii ČR jsou policista a zaměstnanec policie povinni

a) dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,

b) dbát, aby jejich rozhodnutím neprovedl úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,

c) postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Podle čl. 8 Úmluvy má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence (odst. 1). Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu

země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných (odst. 2).

Při výkladu kolize práv garantovaných čl. 8 Úmluvy s vnitrostátní úpravou provádění identifikačních úkonů ESLP v již zmíněném rozsudku *S. a Marper proti Spojenému království* právní úpravu v Anglii a Walesu kritizoval (tuto pasáž ostatně žalobce v žalobě také citoval) jako neslučitelnou s čl. 8 Úmluvy proto, že pravomoc orgánů ke sběru a uchovávání identifikačních údajů jakkoliv nerozlišoval charakter a závažnost trestných činů, pro něž byla původně identifikovaná osoba podezřelá, ani nepřihlížela k věku takové osoby. Otisky prstů a vzorky DNA mohly být odebrány v případě podezření z jakéhokoliv do rejstříku zapisovaného trestného činu, což zahrnovalo i méně závažné trestné činy (z hlediska českého právního řádu mnohdy přestupky) a trestné činy nespojené s trestem odnětí svobody. Kritizoval přitom především skutečnost, že odebraný materiál byl uchováván po neomezeně dlouhou dobu bez diferenciací podle povahy trestného činu a to, že osoby zproštěné viny, nebo jejichž trestní stíhání bylo zastaveno, měly jen omezené možnosti dosáhnout odstranění údajů z celostátní databáze a likvidace vzorků, protože neexistovala nezávislá kontrola existence důvodů pro jejich další uchovávání.

K takovým parametrům má však právní úprava v ČR daleko. Z ustanovení § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR plyne, že se vztahuje (v relevantní části) pouze na osoby podezřelé ze spáchání úmyslných trestných činů, nikoliv na případy vyšetřování nedbalostních trestných činů či dokonce přestupků. Ustanovení § 79 až § 88 zákona o Policii ČR také obsahují podrobnou úpravu nakládání s osobními údaji, které jsou předmětem zpracování ze strany Policie ČR. Mj. ustanovení § 82 odst. 1 Policii ČR ukládá nejméně jednou za 3 roky prověřit, jsou-li osobní údaje zpracovávány pro účely podle § 85 (tj. za účelem předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti) nadále potřebné pro plnění jejích úkolů v této oblasti. Ustanovení § 83 odst. 2 pak dává žalobci možnost jednou za 6 měsíců požádat o likvidaci údajů o jeho osobě, přičemž likvidaci je nutné provést i v případě, kdy zanikla potřeba údaje zpracovávat pro účely podle § 85 (jak lze dovodit z judikatury k předchozí právní úpravě – srov. rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2009, č. j. 7 As 60/2007-63, č. 1914/2009 Sb. NSS). Skutečnost, zda jsou údaje uchovávány oprávněně, navíc podléhá kognici správních soudů.

Kromě toho se soud shoduje se žalobcem potud, že jak gramatickým výkladem (slovo „může“ v ustanovení § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR), tak systematickým výkladem [ustanovení § 11 písm. c) zákona o Policii ČR], který nepochybně musí přihlížet i k ústavně garantovaným právům člověka, je policejní orgán povinen před provedením identifikačních úkonů provést správní uvážení a identifikační úkony provést pouze v případech, kdy je to odůvodněné cílem a smyslem aplikované právní úpravy. Ve věci sice není prováděno správní řízení a vydáváno správní rozhodnutí, v jehož odůvodnění by bylo třeba úvahu žalovaného jakožto správního orgánu vysvětlit, nicméně i při provádění faktických úkonů je třeba dbát zásady přiměřenosti a neprovádět identifikační úkony bezhlavě v každém případě podezření z úmyslného trestného činu.

Na otázku, jaká kritéria je třeba při této úvaze zvažovat, lze přihlídnout k otázkám nadneseným v judikatuře ESLP. Nepochybně musí být odlišováno mezi trestními řízeními proti mladistvým a dospělými. Je třeba také zvažovat závažnost trestného činu, z něž je dotčená osoba podezřelá, a to jak typově (podle trestní sazby stanovené trestním zákoníkem), tak individuálně (podle konkrétních okolností vyšetřovaného skutku). Konečně je třeba též

rozlišovat mezi jednotlivými formami identifikačních úkonů. Zatímco odběr a uchovávání vzorků DNA je způsobilý za určitých okolností zasáhnout práva žalobce mimořádně intenzivně, míra takového dotčení je v případě otisků prstů, fotografie či údajů o věku, výšce a váze žalobce nepochybně nižší.

Soud se však rozhodně neztotožňuje s předpokladem žalobce, že účelem identifikačních úkonů je případná budoucí identifikace při recidivě pachatele takových trestných činů, u nichž lze identifikaci dle biologických vzorků či otisků prstů předpokládat a skutečně využít, což se týká především pachatelů závažné násilné trestné činnosti. Takový závěr se zakládá na předpokladu, že existuje pouze speciální nebo druhová recidiva (tj. předpokládá, že potenciální pachatel se dopouští opakovaně jen shodného trestného činu nebo trestných činů proti témuž druhovému objektu). Tak tomu však není, právní teorie i praxe znají také recidivu nestejnorodou. Kromě toho otisky prstů či stopy DNA jsou využitelné nejen v případě násilné trestné činnosti, mají svůj význam i pro trestnou činnost tzv. bílých límečků (hospodářská trestná činnost, korupční činy apod.), neboť umožňuje např. ztotožnění osob, které manipulovaly s doličnými předměty v podobě různých listin, obálek, peněžních prostředků, trezorů apod. Identifikační úkony tedy mají za účel umožnit identifikaci osob, které se vyskytovaly u skutkových dějů spjatých se spáchanou trestnou činností, a to především v budoucnu (popř. v minulosti v případě činů dosud neobjasněných), nicméně nejsou omezeny jen na trestnou činnost násilnou a navíc nelze bez dalšího tvrdit, že by se osoby podezřelé ze spáchání hospodářské trestné činnosti nemohly zúčastnit i jiné trestné činnosti, např. právě násilné.

Předchozí úvahy jsou vysvětlením, proč soud nepovažoval za nutné přerušovat řízení a podávat návrh ÚS na zrušení ustanovení § 65 odst. 1 písm. a) zákona o Policii ČR. Současně však také ukazují, že paušální přístup prezentovaný žalovaným je (obecně vzato) nepřijatelný. Žalobce má pravdu v tom, že žalovaný při provádění identifikačních úkonů není jakkoliv vázán zásadou oficiality, která je spjata s trestním řízením. Žalovaný v tomto případě nevystupuje jako orgán činný v trestním řízení, nejedná se o postup podle § 114 trestního řádu, který je součástí vyšetřování konkrétního trestného činu. Naopak postup podle § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR směřuje do budoucna, aby bylo možno účinněji odhalovat pachatele v budoucnu spáchaných trestných činů, popř. bez konkrétního určení k tomu, aby bylo možno potenciálně nalézt shodu s případnými stopami z míst trestných činů, které jsou nevyřešeny (typicky v případech, u nichž byla věc podle § 159a odst. 5 trestního řádu odložena, protože se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání). Žalovaný jako správní orgán postupující podle ustanovení části čtvrté správního řádu tedy musí zvažovat přiměřenost provádění identifikačních úkonů okolnostem konkrétního případu a rozhodně nemá povinnost k nim přistoupit u každého obviněného z úmyslného trestného činu. Pokud by mu takovou povinnost stanovoval zmiňovaný neveřejný pokyn policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech, ze dne 3. 12. 2013, pak by tento předpis (který není právním předpisem, nýbrž pouhou interní instrukcí) odporoval zákonu a žalovaný by jím v dané části nebyl vázán, neboť přednost před administrativním pokynem nadřízeného má zákonem stanovená právní úprava – v tomto případě § 11 písm. c) ve spojení se slovem „může“ v ustanovení § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR a dále ústavní pořádek, zejm. ustanovení čl. 10 Listiny a čl. 8 Úmluvy.

V řízení o nyní podané žalobě však není podstatné to, zda postup žalovaného je v obecnosti vadný. Pro důvodnost podané žaloby je nezbytné prokázat, že žalovaný postupoval nezákonně a zasáhl do práv žalobce v rozporu se zákonem v daném konkrétním

případě. Ačkoliv závěry soudu mohou mít obecný přesah, výrok rozsudku soudu je vždy rozhodnutím v konkrétním případě účastníků řízení.

Žalobce přitom byl obviněn ze zvlášť závažného zločinu spáchaného navíc v pozici člena organizované skupiny, tj. z úmyslného trestného činu s vysokou typovou nebezpečností, za nějž mu hrozí trest odnětí svobody v rozmezí pět až deset let, a který je v daném konkrétním případě charakterizován trojnásobkem hranice velké škody, z čehož škoda přesahující 8,5 milionu Kč měla být skutečně způsobena, ve zbytku se o její způsobení měl žalobce s dalšími spolupachateli pokusit. Navíc se má jednat o trestnou činnost spáchanou na deseti poškozených osobách, které byly v té době vesměs v obtížné finanční situaci. V případě žalobce, který není mladistvým, tedy jde o velmi závažné trestní obvinění.

Navíc žalobce je v naprosto nesrovnatelném postavení oproti stěžovatelům v rozsudku ESLP *S. a Marper proti Spojenému království*. První stěžovatel byl ve věku 11 let obviněn z pokusu loupeže, po několika měsících však byl zproštěn obvinění. Druhý stěžovatel byl obviněn z obtěžování svého partnera, avšak došlo k jejich usmíření a v návaznosti na to nebyla v jeho věci vůbec podána obžaloba k soudu (srov. odst. 10 a 11 citovaného rozsudku). Jak navíc ESLP zdůraznil, v daném rozsudku se zabýval výlučně otázkou, zda je z hlediska čl. 8 odst. 2 Úmluvy ospravedlnitelné uchovávání otisků prstů a vzorků a profilů DNA v národní databázi v případě obviněných osob, které (v konečném důsledku) však nebyly odsouzeny, nikoliv tím, zda je přípustné obecně takové vzorky odebírat a uchovávat (srov. odst. 106). ESLP se tedy nevyjadřoval k postavení osob vyšetřovaných pro určité trestné činy, o jejichž vině dosud nebylo soudem rozhodnuto, ale k postavení osob, u nichž je již zřejmé, že k jejich odsouzení nedojde, protože obvinění bylo vzato zpět nebo dokonce došlo ke zproštění viny. Jestliže ale s odkazem na shodnou praxi v řadě členských zemí Rady Evropy ESLP naznačil připravenost akceptovat držení takových vzorků v případě určité kategorie závažných trestných činů a po předem stanovenou konečnou dobu i u osob, jež byly viny zproštěny (odst. 108-110), Krajský soud v Praze nevidí důvod, proč by v případě zcela aktuálního (a nevyvráceného) podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu, byť majetkové povahy, mělo být provedení identifikačních úkonů neústavním či nezákonným zásahem do práva žalobce na ochranu soukromého života (práva na tzv. informační sebeurčení). V tomto směru soud ani po podrobné rešerši nenalezl v rozhodovací praxi ESLP rozhodnutí, které by naznačovalo, že provedení identifikačních úkonů v situaci srovnatelné s případem žalobce by mělo být v rozporu se závazky převzatými přistoupením ČR k Úmluvě.

Důvodem pro vyhovění podané žalobě není podle přesvědčení soudu ani odkaz žalobce na nově projednávaný poslanecký návrh zákona o DNA (sněmovní tisk č. 635/0 předložený Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dne 23. 10. 2015). Je pravdou, že tento návrh omezuje ve svém § 6 odst. 1 písm. a) uchovávání profilů DNA pouze na osoby obviněné ze zločinu proti životu a zdraví, proti lidské svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo zločinu obecně ohrožujícího, nicméně je třeba poukázat na to, že v tuto dobu rozhodně nelze předjímat podobu, v níž bude tento zákon případně schválen. Pokud skutečně dojde k takovému omezení skutkových podstat vznesených obvinění, pak samozřejmě (nezaniknou-li dříve důvody jejich držení ve smyslu § 87 zákona o Policii ČR) bude žalovaný povinen nabytím účinnosti tohoto zákona profily, popř. vzorky DNA žalobce neprodleně zlikvidovat. Za aktuálního právního stavu však i s přihlédnutím k závazným normám mezinárodního práva soud neshledává postup žalovaného v případě podezření z takto závažného trestného činu nezákonným.

Pokud dále žalobce brojí proti označení své osoby za kriminálně objektivně rizikovou, má pravdu v tom, že vůči osobám, které nebyly soudem uznány vinnými ze spáchání trestného činu, je přistupovat z hlediska presumpce neviny (čl. 40 odst. 2 Listiny, čl. 6 odst. 2 Úmluvy). Na druhou stranu ani presumpce neviny nebrání tomu, aby osoba podezřelá, resp. obviněná ze spáchání trestného činu byla podrobena omezením, a to včetně tak zásadních omezení, jako je omezení osobní svobody v případě zadržení a vazby, nebo zajištění jejich majetku. Trestní řád v takovém případě počítá i s možností provádění domovních prohlídek či prohlídek jiných prostor nebo se zásahy do listovního tajemství a s odposlechy. Již se samotným podezřením ze spáchání trestného činu tedy mohou být spjaty určité zásahy do práv podezřelé osoby, aniž by samy o sobě byly porušením zásady presumpce neviny. Zatímco zmíněné zásahy jsou součástí samotného trestního řízení a sledují primárně účel zajištění zdárného průběhu konkrétního trestního řízení, oprávnění žalovaného k provedení identifikačních údajů stanovené zákonem o Policii ČR směřuje ke generální prevenci [jako je tomu v případě vazebního důvodu podle § 67 písm. c) trestního řádu] a současně k posílení schopnosti státu odhalovat a potírat trestnou činnost. V tomto směru podle soudu splnění podmínek pro zahájení trestního stíhání, jež podle § 160 trestního řádu předpokládá znalost konkrétních skutečností, které důvodně nasvědčují spáchání trestného činu právě stíhanou osobou, představují dostačující podklad pro to, aby bylo zasaženo do práva na informační sebeurčení takové osoby postupem podle § 65 zákona o Policii ČR, samozřejmě za předpokladu, že půjde o trestný čin odpovídající závažnosti (v případě mladistvých pak velmi závažný). S ohledem na uvedené tedy lze po zahájení trestního stíhání žalobce považovat za osobu z kriminálního hlediska rizikovou.

K námitce žalobce, že z odebrané DNA lze také získat řadu citlivých informací včetně např. poznatků o jeho zdravotním stavu, pak soud upozorňuje na skutečnost, že tyto informace nejsou patrně předmětem zpracování. Jak konstatuje Ministerstvo vnitra (zachyceno v rozsudku NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013-40, odst. 4): „*v souladu s kriminalistickými metodami policie neshromažďuje celou DNA, nýbrž její část, která vyjma identifikace pohlaví neobsahuje žádné informace, které by mohly vést ať už přímo či nepřímo ke specifickým informacím obsahujícím fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu či vypovídat o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuální životě subjektu*“. Pokud pak žalobce namítá, že újma by mohla být prohloubena v důsledku chybějící právní úpravy nakládání s osobními údaji zjištěnými při provedení identifikačních úkonů, toto tvrzení odporuje skutečnosti, že nakládání s těmito údaji je poměrně podrobně regulováno ustanoveními zákona o Policii ČR, byť je pravdou, že právní úprava v oblasti žádosti o odstranění údajů by mohla být konkrétnější, aby dávala prostor k rozhodnutí této otázky již samotným správním orgánem a nikoliv až zásahem soudu. Konečně skutečnost, že by mělo dojít k zneužití osobních údajů žalobce v rozporu se zákonem, pak žalobce nijak konkrétně netvrdí ani ničím nedokládá.

S ohledem na všechny shora uvedené argumenty má tedy soud za to, že v případě žalobce nebyl postup žalovaného, který ho vyzval k podrobení se identifikačním úkonům, nezákonný a nejednalo se ani o případ neústavního zásahu do práv žalobce, jakkoliv se v obecné rovině plošná aplikace § 65 zákona o Policii ČR nepochybně jeví jako problematická, stejně jako např. dosti nepraktický stav, kdy právní úprava výslovně neřeší možnost žalobce požádat o odstranění jeho identifikačních údajů (což samozřejmě podání takové žádosti a povinnost správního orgánu na ni zareagovat nevylučuje) a předpokládá

v tomto směru postup žalovaného z úřední povinnosti, jehož nedostatkům se lze bránit v zásadě jen přímým podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu podle § 82 a násl. s. ř. s. V linii judikatury ESLP Krajský soud v Praze upozorňuje, že jinak by samozřejmě mohlo být na situaci žalobce nahlíženo později, pokud by byl viny zproštěn a jeho data byla i přesto nadále uchovávána. Úkolem soudu však není předjímat, takového rozhodnutí soudu by bylo možné dosáhnout až na základě žaloby podané v době, kdy takové okolnosti případně nastanou. S ohledem na skutkový a právní stav v okamžiku rozhodnutí soudu, který je v tomto případě podle § 87 odst. 1 část věty před středníkem s. ř. s. pro posouzení věci rozhodující, tedy soud žalobu v plném rozsahu zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl totiž neúspěšný a žalovanému, jemuž by jinak náhrada nákladů příslušela, žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 5. listopadu 2015

Mgr. Jitka Zavřelová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost:
Božena Kouřimová